

αὐτῶν παρέχει ἐμφανῶς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι πρόκειται περὶ διακοσμῆσεως, καὶ διὰ τ' ἀνοικνύμενα τῶν πτερὰ ἔχουν κινήσεις κατὰ συνθήκην, ὁ ἄβρὸς ἐν τούτοις χρωματισμός τῶν καὶ ἡ ἀκριβεία τοῦ σχεδίου τῶν ἀποδεικνύουν διὰ τὸ ζωγράφος ἀντέγραψεν αὐτὰ ἐκ τοῦ φυσικοῦ.

Σήμερον μόνον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἐκτελεῖται παρομοίας φύσεως ἐργασία. Ἡ ἐργασία δὲ τοῦ ἀρχαιοτάτου κελύου τεχνίτου παρέχει δείγμα τῆς ἐκτάκτου φυσιοκρατίας τῆς Μινάφας τέχνης τῆς Κνωσσοῦ.

Αἱ μέλλουσαι ἀνασκαφαὶ θὰ ἔχουν μεγαλειτέραν ἀκρότητα σημασίαν λόγῳ τῶν προϊστορικῶν λειψάνων, τὰ ὅποια ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως εἰς τὴν Θεσσαλίαν πρὸς μελὸν τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Ὅταν ἐγένοντο αἱ πρῶται ἀνασκαφαὶ τῆς Μήλου, κατὰ τὸ 1896, ταῦτα βεβαίως ἦσαν ἀγνωστα. Ὅπως δὲ αἱ ἐν Κρήτῃ ἀνασκαφαὶ τοῦ 1900—1903 ἀπεκάλυψαν νέους ὁρίζοντας διὰ τὴν ἐπιστήμην ὡς ἐκ τῆς συγκριτικῆς ἀντιπαράβολῆς τῶν εὐρημάτων, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὰ εὐρήματα τῆς Θεσσαλίας δύνανται νὰ ὀδηγήσουν εἰς σπουδαῖα συμπεράσματα, ὅταν ἀντιπροβληθῶν πρὸς ὅσα θ' ἀνακαλυφθῶν εἰς τὴν Φυλακοπὴν.

Ἄλλ' οἱ ἀρχαιολόγοι δὲν θὰ περιορίσουν τὰς ἀνασκαφὰς τῶν μόνον εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς Μήλου. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἐπέτυχεν ἤδη τὴν ἀδειαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν ὁποῦδήποτε τῆς νήσου ἥτις ἐκρίνετο ὅτι αἱ ἐργασίαι θὰ ἐπέφεροντο ὑπὸ ἐπιτυχίας. Διὰ τὴν ἐπισημειωθῆ δὲ ὅσον τὸ δυνατόν περιοσσότερον ἐκ τῆς ἀδείας αὐτῆς, θὰ ἀρχίσωμαι ἐργασίας τῶν ἐκτάκτως ἐνωρὶς κατὰ τὸν Μάρτιον.

Αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ εἶνε ὡς ἐκ

τούτου λίαν ἐνδιαφέρουσαι, πιθανῶς δὲ καὶ περιπετειώδεις.

Εἰς τὴν Μήλον ὀφείλει ὁ κόσμος τὴν Ἀφροδίτην, ἡ ὅποια φυλάσσεται σήμερον εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου καὶ τὸν Ποσειδῶνα τοῦ ἰδιοῦ μας Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου. Καὶ ἡ Μήλος δύνανται νὰ ἐγκλείῃ ἀκόμη καὶ ἄλλα ὑπέροχα ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. Θὰ ἦτο βεβαίως ἀνόητον νὰ προφητεύσῃ κανεὶς τὴν ἀνεύρεσιν ἀγαλμάτων μεγίστης ἀξίας. Καὶ ὅμως εἶνε δυνατόν ν' ἀναδῶσῃ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἡ ἀξίην κανὲν νέον ἀριστοῦργημα. Ἡ Ἀρχαιολογία διεκδικεῖ σήμερον θέσιν μεταξὺ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὅμως δὲν εἶνε παντελῶς ἄμοιρος ρομαντισμοῦ.

Ἡ προποχὴ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἐπεκλύθη κατὰ πρῶτον ἐκ τῆς τοποθεσίας, ὅπου εὐρέθησαν καὶ τὰ δύο περίφημα ἐκείνα ἀγάλματα. Ἡ τοποθεσία αὕτη καλεῖται Κλήμα καὶ αἱ εἰς αὐτὴν ἐργασίαι τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 1893.

Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχον γίνεαι ἐκεῖ ἀνασκαφαί, τυχαίως ὅμως καὶ ἐκτὶ ἐπιστημονικῶς, ἀνευ δὲ ἀποτελέσματος. Ὅταν ὅμως οἱ Ἄγγλοι ἀρχαιολόγοι ἤρξαν συστηματικὰς ἐρεῦνας, κατάρθωσαν μὲν νὰ διευκρινίσουν μερικὰς ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν τοπογραφίαν τῆς ἀρχαίας πόλεως, δὲν ὑπῆρξαν ὅμως εὐτυχεστεροὶ τῶν προκατόχων τῶν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν οἰουδὴποτε εὐρήματος ποῦς τινοῦς ἀξίας.

Ἄν ἡ Μήλος κρύπτῃ ἀκόμη κανένα θυσανὸν ὅμοιον πρὸς τὴν Ἀφροδίτην, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εὐρίσκειται αὐτὸς εἰς κάποιον σημεῖον τῆς νήσου, τὸ ὅποιον καὶ νεὶς δὲν ὑποπτεύεται. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνον ἡ τύχη δύνανται νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ἀξίην τοῦ ἀρχαιολόγου.

ΑΛΣΟΣ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

ΟΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΑΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ—ΟΙ ΨΑΛΤΑΙ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ

ΠΟ τῆς 25 Μαρτίου 1921, μέχρι τῆς 25 Μαρτίου 1921, ἥτοι μετὰ μίαν περίπου δεκαετίαν συμπληροῦται ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς γωνίας τῆς Μεγάλης πατρίδος μας,

ἐθνικὸν δὲ ἔχομεν καθήκον νὰ τελέσωμεν ἐορτὴν καὶ μεγάλην νὰ πανηγυρίσωμεν πανήγυριν. Θὰ συμπληρωθῶσιν ἑκατὸν ἔτη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐφ' ὅτῳ ἡκούσθη εἰς τὴν Ἁγίαν Λαύραν, ὡς ἀπὸ σάλπιγγος ἀρχαγγέλου, ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, τὸ πρῶτον σάλπισμα τῆς ἔξεγέρσεως τοῦ ἔθνους καὶ ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τῆς δούλης Ἑλληνικῆς φυλῆς. Πῶς θὰ πανηγυρίσωμεν εἰς Πανέλληνας τὴν τρισέβδοσον ἐκείνην ἡμέραν; Πῶς θὰ ἐξάρωμεν τὸ μέγα γεγονός τὸ καταπλήξαν τὸν κόσμον πρὸ ἑνὸς αἰῶνος; Πρέπει νὰ εἶνε τὸ διηγετικὸν ἐρώτημα παντὸς Ἑλλήνος τοῦτο καὶ πρέπει πᾶς τις ἐξ ἡμῶν ν' ἀναλογισθῇ ὅτι ἔχει καθήκον νὰ συμβάλῃ καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸν ἐνδοξότερον ἐορτασμὸν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διότι ἔθνη τὰ ὅποια δὲν πανηγυρίζουσιν ἐπα-

ξίως τῶν τελεσθέντων τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς ἐαυτῶν πατρίδος, δὲν δικαιούνται νὰ ἔχουσιν ἀξιώσεις δι' ἐθνικὸν μέλλον καὶ δι' ἐθνικὰ μεγαλεῖα.

*

Τὸ ἐφ' ἡμῖν, φρονοῦσιν ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς 25ης Μαρτίου 1921, πρέπει νὰ καταστῇ ἐπίσης ἐνδοξὸς καὶ μεγάλῃ ὡς ἐκείνῃ τοῦ 1821, ἐγράψωμεν καὶ ἐν τῇ «Κράτει» καὶ ἐν τῇ «Ἐστίᾳ» ὅτι ἐπάξιος πανηγυρισμὸς τῆς ἐνδόξου ἡμέρας ἦτο εἶναι ἡ προσφορά τιμῆς καὶ εὐλαβείας, πρῶτον πρὸς ἐκείνους οἵτινες καὶ ζῶντες καὶ περικοσμένοι καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα καταλιπόντες ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὰ ὅπλα καὶ ἠγωνίσαντο μέχρις ἐλευθερίας ὑπὲρ τῆς φιλιότητος μας πατρίδος. Ὁ θαυμασμὸς δ' ἔπειτα καὶ τὰ προσήκοντα ἐγκώμια πρὸς ἐκείνους οἵτινες τὰ κλέα τῶν ἡρώων ἐκείνων ψάλλοντες, ἀνύψωσαν τὴν μικρὰν Ἑλλάδα εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀρμοζούσης αὐτῇ δόξης μέσῳ τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, καὶ κατέστησαν πεπολιτισμένην καὶ ταύτην. Εἰς τοὺς πρώτους νὰ κατασκευασθῶσιν ἀνδριάντες καὶ νὰ τοποθετηθῶσιν ἐν ἐκτὶ ἄλλοις, μέσῳ τοῦ οὐνοῦ ὑπερύψηλος νὰ ἐγερθῇ ναὸς, ὁ ναὸς τῆς Ἑθνικῆς Σωτηρίας, ὡς καθώρισεν ἡ Δ'. ἐν Ἀρχαίᾳ Ἑθνικῇ Συνέλευσιν τοῦ 1829. Εἰς τοὺς δευτέρους νὰ ἐγερθῶσιν ἀνὰ τὰ διάφορα τῆς πόλεως περίοπτα καὶ ἐπίσημα μέρη προτομαί, ὅπως ἐνθυμίζουσιν εἰς τοὺς παρόντας καὶ τοὺς

μεταγενεστέρους τῶν μὲν προγόνων, τὰ γιγάντια κατορθώματα καὶ ὀργάνωσι καὶ τοὺς εἰς παρόμοια ἔργα τῶν δὲ ποιητῶν, τὰς ὑψηλὰς ἰδέας καὶ τὰ εὐγενῆ αἰσθημάτων, δι' ὧν οὗτοι ἐψάλλον τοὺς γιγαντομάχους. Νὰ κληθῶσι δὲ νὰ παραστῶσιν εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν μνημείων τούτων, τὰ ὅποια νὰ γίνωσιν κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ ἑορτασμοῦ ἡμέραν, πάντες οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ὁμογενεῖς Ἕλληνες, ὥστε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἢ τῶν Ἀθηνῶν περικλεῆς πόλιν νὰ μὴ ἔχη τὴν ὄψιν μόνον καὶ εἰδωλόν, ἀλλὰ καὶ πολυάνθρωπον καὶ πανελλήνιον!

*

Ποῦ ὅμως πρέπει νὰ ἰδρυνθῇ τὸ «*Ἄλσος τῶν Ἡρώων*» καὶ διὰ τίνων μέσων νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο; Ἡ ἀρμοδία ἐπιτροπὴ ἣτις πέπει νὰ διορθῇ ὅπως φέρῃ εἰς πέρας παρόμοιον ἔργον καὶ τὸν χῶρον θὰ ἐξεύρῃ καὶ τὰ μέσα θὰ ἐξοικονομήσῃ, διότι καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἔχει καθήκον νὰ χρηρίσῃ τὸν πρὸς ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τοὺς ἐνδόξους νεκρούς, καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς, τῆς Κυβερνήσεως συντρέχουσας, νὰ προσφέρωσι τὰ μέσα ταῦτα ἐξ ὑπερτάτης πρὸς τοὺς ἐλευθερωτάς μας ὑποχρεώσεως. Ὁ ἀείμνηστος Βικέλας, σκεφθεὶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, εἶχεν ὑποδείξῃ ὅτι ἐὰν ἐπὶ τοῦ Λυκαβῆ οὗ ἡγείρετο τὸ Ἡρώων τοῦ Ἀγῶνος, αἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτων περιβλεπτον καὶ ἀντίπαλον πρὸς τὸν Παρθενῶνα νεώτερον μνημεῖον. Δὲν ἦτο ἀτυχὴς τοῦ ἀνδρὸς ἡ ἰδέα καὶ εἶνε συζητήσιμος, καὶ τοι ἡμεῖς ἠθέλομεν προκρίνει πρὸς τοῦτο τὸν περὶ τὴν Πύκα χῶρον, ὅστις καταντικρὺ καὶ τοῦ Παρθενῶνος καὶ τῆς θαλάσσης κείμενος προσιτώτερον καὶ ἐγγὺς καὶ μακρόθεν θὰ καθίστα τούτον εἰς πάντας. Πλὴν τοῦτο δὲν εἶνε τὸ θέμα, ὃ δέον ν' ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς ἤδη. Τὸ ζήτημα εἶνε νὰ ἐνστερνισθῶμεν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνδόξου πανηγυρισμοῦ τῆς συμπληρώσεως ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς παλληγγεσιᾶς, καὶ νὰ ἐπιτελώμεν ἐπαξίως αὐτῆς ταύτης.

ΘΑΝΟΣ Γ. ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ

Διευθυντὴς τῆς ἔφημ. «Τὸ Κράτος»

ΦΛΩΡΑ ΣΠΙΛΑ

Ἡ δραματικὴ ὑψίφωνος δεσποινὶς Φλώρα Σπίλα, ἐσπούδασε δαπάναις τῆς ἐθνικοῦ φίλης τῆς Ἑλλάδος καὶ φιλομούσου Ἀυτοκρατορίας Φρειδερίκου, μητρὸς τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας, ἐν Γερμανίᾳ, ἐνθα διέμεινε πλέον τῆς δεκαετίας, μετασχούσα, ὡς ὑψίφωνος, πλείστων συναυλιῶν.

Ἡ Ἀυτοκρατορία Φρειδερίκου ἐγγώρισεν αὐτὴν ἐκ τῶν χορικῶν μελῶν τῆς «*Ἀντιγόνης*», ὅτινα ἡ δεσποινὶς Σπίλα ἔπαλλε μετ' ἀπαραμύλλον τέχνης καὶ χάριτος, ἣν ἐπηύξανε τὸ ὥραϊον παράστημα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ αὐτῆς κατατομή.

Τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῆς ἐν Βερολίῳ εἶχον ἀνατεθῇ εἰς ἐπιτροπὴν κυριῶν, ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ μεγάλου διδασκalicου τοῦ Lette Verein, ἥς προήδρευον ἡ κ. Charlotte Stettiner. Τὴν φωνητικὴν μουσικὴν, κατ' ἀπαίτησιν τῆς Ἀυτοκρατορίας, ἐδιδάχθη παρὰ τῇ πρώτῃ μουσικοδιδασκάλῳ τῆς Γερμανίας, κυρίᾳ Mathilde Mallinger, ἀοιδῷ τῆς Βασιλικῆς Πρωσικῆς Ἀὐλῆς καὶ τῷ Dr Paul Bruns, καθηγητῇ τῆς μονωδίας ἐν τῷ Ὁδίῳ Stern τοῦ Βερολίνου καὶ συντάκτῃ τοῦ περιοδικοῦ «*Deutsche Gesangkunst*», τὴν ἀπαγγελίαν παρὰ τῷ κ. Heine καθηγητῇ τῆς ἀπαγγελίας καὶ ἠθοποιῷ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου τοῦ Βερολίνου, τὴν ὑποκριτικὴν παρὰ τῷ κ. Buhls καθηγητῇ τῆς Δραματικῆς καὶ ἀοιδῷ τοῦ Μελοδραματικοῦ Θεάτρου τοῦ Βερολίνου, τὴν θεωρίαν τῆς μουσικῆς παρὰ τῷ κ. Straus, εἰ δὲ ἐδιδάχθη ἱστορίαν τῆς μουσικῆς, Ἰταλικά, κλειδοκύμβαλον κλπ.

Ἀτυχῶς διὰ τὴν δεσποινίδα Σπίλα, μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτῆς ἡ Ἀυτοκρατορία Φρειδερίκου δὲν ἐπέζησεν, ἵνα ἀκούσῃ τὴν προστατευομένην ἀπὸ τοῦ Ἀυτοκρατορικοῦ Μελοδραματικοῦ Θεάτρου τοῦ Βερολίνου, καὶ ἀπονεμῇ αὐτῇ, κατὰ τὴν ἀκραν ἐπιθυμίαν αὐτῆς, τὸν τίτλον Ἀυτοκρατορικῆς ἀοιδῆς. Ὁ Γερμανικὸς τύπος πολλὰκις ἔγραπεν ἐπαινετικώτατα διὰ τὴν δεσποινίδα Σπίλα, ἣτις ἤδη ἐγκατεστῆθη εἰς Ἀθήνας.

ΣΤΗ ΜΟΙΡΑ

Σταμάτησε νὰ ξεποστᾷσω λίγο
Χαλαρώσῃ μου τὰ σφιχτά σου δίχτυα,
τὸ ξέρεις, δὲν μπορῶ γιὰ νὰ σοῦ φύγω.
Μέχει ἀποκάμει—χρόνια, μερονύχτια—

ἡ δυστυχία,
μέσα στὴ πάλῃ
μέσα στὴ ζάλῃ
ὦ, τρικυμία...

Ἐσὺ ἐνίκησες! Ἐγὼ ἔμεινα σκλάβα
μὰ σκλάβα—λευθερὴ ποῦ δὲν φοβάμαι
κι' ἐγὼ νικήτρα Σου, σ' αὐτὸ τὸ διάβα
ποῦ μένει ἀκόμα, ἐλπίζω νᾶμει.

Γέννηκα πέτρα
καὶ χτύπησέ με,
καὶ λάβωσέ με·
δὲν σοῦχω ἔχτρα
σ' ἔχ' ἀψηφίσῃ, σ' ἔχω νικήσῃ!

ΡΟΖΑ ΙΩΑΝΝΟΥ